

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–18 березня 2016 року)

Суми

Сумський державний університет

2016

психологічної маскуліної ролі добувача-годувальника й спонукає його обирати моделі поведінки, відповідні цій ролі.

1. Коатс Дж. Женщины, мужчины и язык. / Дж. Коатс // Гендер и язык. – М. : Языки славянской культуры, 2005. – 235 с.
2. Кобякова І. К. Лінгвокомунікативні аспекти гендерних конструктів (в англомовних фразеологізмах) // Вісник СумДУ. Серія Філологія. – Суми: Вид. центр СумДУ. – 2007. – №2. – С. 133-138.

НЮРНБЕРЗЬКИЙ ПРОЦЕС ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ

Мазун М. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

Нюрнберзький процес з'явився новою віхою в галузі юриспруденції, але мало хто знає, що він також послужив початком і свого роду каталізатором активного розвитку нового вигляду перекладу — синхронного.

Нюрнберзький процес, що почався 20 листопада 1945 року, йшов 10 місяців і 10 днів [1]. Чотири країни висунули свої звинувачення фашистським злочинцям : СРСР, Великобританія, США і Франція. Спілкування і переклад відповідно здійснювалися на чотирьох мовах: німецькою, англійською, французькою, російською.

Серед найбільш відомих інтерпретаторів Нюрнберзького процесу варто відмітити Ріхарда Зонненфельдта , Йосипа Гофмана, Андре Камінкера (переклад із французької на російську та навпаки), Лева Толстого (переклад з французької на російську та навпаки), Наталію Лебедеву, Тетяну Ступникову (переклад з німецької на російську та навпаки) та Тетяну Рузьку (переклад з англійської на російську та навпаки).

Важкі завдання і дуже висока відповідальність лягли в ті дні на плечі перекладачів. Адже саме від уміння кваліфіковано, швидко і абсолютно адекватно перекласти почуте багато в чому залежав успіх звинувачення. Синхронний переклад відразу на декілька іноземних мов почав застосовуватися лише в сорокових роках і на Нюрнберзькому процесі набув широкого використання. Потім

синхронний переклад був застосований на Токійському процесі, а згодом уже і в Організації Об'єднаних Націй.

Американці, що очолювали групу перекладачів, влаштували перевірку новачкам [2]. Із залу в мікрофон читався німецький текст, який треба було перекладати іншими мовами, — російською, французькою та англійською. Перевірка пройшла успішно.

Серед іноземних інтерпретаторів переважали американці. В основному це були люди солідного віку і з великим перекладацьким стажем. Значна частина з них були російські емігранти, що прожили багато років в Англії або США.

В іноземних делегаціях між синхронними і письмовими інтерпретаторами було проведено строге розмежування. Синхронні перекладачі не займалися письмовими перекладами і навпаки. У радянських інтерпретаторів же таких розмежувань не було. Вечорами після роботи і в перервах між змінами звіряли свої стенограми з оригіналами, правили їх, перекладали документи і розмови, виступали в ролі усних перекладачів при переговорах з представниками інших делегацій. Йосип Гофман говорить: «У перекладацькому полі працював Андре Камінкер, який говорив, що робота в Нюрнберзі вища за людські сили. Адже оперувати доводилося найрізноманітнішою термінологією — від політики, дипломатії, права до медицини і військової техніки. І усе це у вкрай знервованому оточенні. При цьому американська група перекладачів, наприклад, складалася з 600 чоловік, а наша — всього з 40-ка» [3].

Інтерпретатори відіграли значну роль під час процесу. Офіційною вимогою до ораторів було говорити не занадто швидко: не більше 60 слів на хвилину. Переваги синхронного перекладу, який дозволяв істотно економити час, були належним чином оцінені всіма учасниками процесу. Робота з радіоапаратурою і мікрофоном була для радянських інтерпретаторів у новинку. Хвилювання додавав статус міжнародного та історичного значення процесу. Перекладачі розуміли, що кожне слово тут на вагу золота і некоректне тлумачення може мати неприємні наслідки. Процес тривав близько року і природно, що за такий тривалий термін відбувалися деякі перекладацькі казуси, особливо, коли мова заходила про вузькоспеціалізовані терміни, але злагоджена робота всієї команди допомагала запобігти в найкоротші терміни негативному впливу помилки або замінки.

Об'єми робіт перекладачів, з якими доводилося справлятися на Нюрнберзькому процесі, були величезними, а терміни неймовірно короткими. Та перекладачі гідно справились зі своєю роботою. Інтерпретатори заклали міцний фундамент подальшому активному розвитку нового напрямку — синхронному перекладу.

1. Lenta.ru. — 1999. — Режим доступу до журн.: <http://lenta.ru/news/2009/10/13/interpreter> (14.10.09). — Умер переводчик Нюрнбергского процесса
2. Российская газета. — 1998. — № 5363. — Режим доступу до газети: <http://www.rg.ru/2010/12/16/nurnberg.html> (16.12.10). — Нюрнбергские тайны.
3. Copyright MyCorp. — 2012. — Режим доступу до сайту: http://ygofman.ucoz.ru/publ/povernennja_u_njurnberg/1-1-0-14 (6.01.12). — Три Гофмана на Нюрнбергском процессе.

ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНІВ

Мазун М.О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Кириченко О. А.

Типовою ознакою науково-технічної літератури є значна насиченість її термінами. Відмінність терміна від звичайного слова залежить, передусім, від його значення. Терміни виражають поняття, властиві лише конкретній галузі науки і техніки. Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і є однією з головних причин виникнення труднощів при перекладі з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів) та національну варіативність [3].

Над шляхами подолання таких труднощів працювали такі науковці, як О. С. Ахманова, Л. І. Павлова, В. І. Карабан, І. М. Кучман, Л. В. Щерба та інші.

Терміни стають все більш поширеними в англійській науково-технічній літературі, оскільки значення складного слова завжди більш точно спеціалізовано, ніж значення відповідного словосполучення.